

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

УДК 657

Залізняк Д.Г., студент
Київський національний університет
технологій та дизайну

ПРОБЛЕМА ЗНОШЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

У сучасних умовах розвиток будь-якої економіки в значній мірі залежить від показників використання основних засобів. Значну роль при цьому відіграють показники стану (коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності, коефіцієнт оновлення) основних виробничих засобів.

Зарубіжний досвід провідних компаній свідчить, що вкладання коштів в модернізацію та заміну основних засобів – необхідна умова зростання конкурентоспроможності підприємства та забезпечення якості продукції.

Фундаментальні теоретичні і практичні питання зносу і оновлення основних засобів розглядаються в працях провідних вчених: Бондар О.В., Ванькович Д.В., Демчишак Н.Б., Городянська Л.В., Захарін С.В., Литвиненко Є.О., Онишко С.В., Серебрянський Д.М., Парнюк В.О., Пророк Р.В. та ін. Ці науковці зробили значний внесок у розвиток теоретичних і практичних питань щодо проблем амортизації основних засобів і необхідності здійснення капіталовкладень в оновлення основних засобів, але за всієї значимості проведених наукових пошуків окремі питання досліджені недостатньо. Немає єдиного підходу щодо застосування дієвих механізмів залучення коштів для оновлення основних засобів, відсутні альтернативні варіанти залучення додаткових коштів підприємствами.

Використання нової техніки і технології у виробничому процесі є запорукою ефективного і рентабельного функціонування підприємства. Досвід

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

більшості розвинених країн свідчить, що понад 80 % зростання ВВП забезпечується технологічними нововведеннями, які здійснюються через технічне переозброєння виробництва [1, с. 66].

За офіційними даними Державної служби статистики України майже 60 % основних засобів усіх підприємств країни є застарілими. Так, рівень зношеності техніки, обладнання, транспортних засобів і інших активів становить 50-70 %. Вони вже не забезпечують ефективного та інтенсивного виробництва, а це відповідно призводить до великих виробничих витрат [2].

Загальна залишкова вартість усього обсягу основних засобів оцінюється в 3428908 млрд. грн. При цьому якщо ступінь їх зносу в 2004 році становив 49,3 %, то за десять років, до кінця 2014 року - вже 83,5%. У 2015-2016 роках спостерігається позитивна тенденція зниження ступеня зношеності до 58,1%.

Причинами морального і фізичного зносу обладнання є: відсутність коштів для капіталовкладення в основні засоби; неефективне використання наявного устаткування; значні їх простої та ін.

В Україні спостерігається значна зношеність обладнання в усіх галузях економіки. Більша частина споруд, техніки і обладнання українських підприємств зношена фізично і застаріла морально, і тому вимагає заміни. Так, найбільш застарілими є основні засоби підприємств сфери адміністративного та допоміжного обслуговування(80,2%), переробної промисловості (76,5%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (62,1%) та основні засоби підприємств сфери державного управління й оборони (59,4%). Найменший ступінь зносу основних засобів характерний для підприємств сфери сільського господарства (36,9%), фінансової та страхової діяльності (39,1%) та будівництва (36,0%) [2].

Отже, зношеність виробничих основних засобів досягає критичного рівня і їх корінного оновлення одночасно потребують практично всі галузі економіки України. На багатьох українських підприємствах оновлення активної частини виробничих основних засобів не проводилося впродовж останніх 10-15 років, а

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

технології виробництва залишаються на рівні 60-70 років минулого століття і не відповідають сучасним вимогам. Технологічне відставання від розвинених країн у останні роки все більше підсилюється.

Частина виробничих основних засобів тривалий час знаходиться на консервації або не використовується, відновлення їх працездатності є серйозною технічною проблемою, яка з часом все більше ускладнюється. На підприємствах використовуються застарілі прийоми та методи праці, низький рівень механізації та автоматизації; низькими є показники використання виробничих основних засобів: фондівіддача, змінність роботи, завантаженість; недостатня технічна озброєність праці та ін [3, с. 133].

Шляхами вирішення цих проблем є: створення державою програм розвитку підприємств по окремих галузях і відповідно фінансування придбання нового устаткування; розробка проектів спільного інвестування, умови якої заохочували як зовнішніх інвесторів до вкладання коштів, так і самих підприємств до постійного оновлення основних засобів; створення на підприємствах спеціальних додаткових фондів, які би акумулювали кошти для придбання нового устаткування; впровадження державою активної політики у цій сфері, яка би стимулювала самі підприємства для постійного оновлення основних засобів.

Література

1. Приварникова І. Ю. Тенденції використання та оновлення основних засобів промислових підприємств / І. Ю. Приварникова. // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – №9. – С. 65–74.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Колещук О. Я. Оцінювання впливу чинників на рівень зношення основних засобів підприємств та визначення можливостей щодо його нормалізації / О. Я. Колещук, О. Ю. Ємельянов, В. А. Гришко. // Проблеми економіки та управління. – 2009. – №8. – С. 128–134.